

Historia ya Falsafa

03 Wanasofia wa Kigiriki

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Tumetumia siku mbili kuzungumzia kuhusu nyakati za kabla ya Sokrati, na ningetumaini kufikia sasa unaelewa vyema kile wanachofanya. Kwa kawaida huchukuliwa kama uvumi wa kisayansi wa kabla ya kisayansi, lakini wakati huo huo kupitia yote hayo, na kwa upande mwingine msingi wake wote, ni jaribio lao la kuelewa ulinganifu huu muhimu na wa ajabu kati ya umoja wa asili, umoja wa jiji, na umoja wa maisha ya mtu yenye maadili, kama inavyopaswa kuwa, angalau. Na ipasavyo, kile unachoweza kukiita msingi wa kimaifizikia wa maadili.

Kufikiria kwa upande wa maadili ambayo yamejikita katika asili halisi ya uhalisia. Msingi wa kimaumbo wa maadili. Sasa, tunapokuja, kama tunavyofanya sasa, kwa wasomi, tunaona kwamba, si wote, lakini kwa ujumla, wasomi wanajibu dhidi ya kile ambacho kimekuwa kikiendelea hapo awali.

Hawapendi. Na kwa kweli, ukiongeza kwenye mambo mawili kuhusu kabla ya Sokrati ambayo tumekuwa tukisisitiza, ukiongeza jambo la tatu ambalo tulilionga kwa kupita, yaani majaribio yao ya kuelewa, au mwanzo wa maendeleo ya dhana fulani ya Mungu, wana shaka kuhusu hilo pia. Kwa hivyo, kwa kweli, unachokipata kwa wasomi ni, kwanza kabisa, shaka kuhusu uwezekano wa kujua ukweli kuhusu uhalisia.

Kuhusu asili. Na neno asili, kwa Wagiriki, ni kile kilichopo. Kutilia shaka kuhusu kujua ukweli kuhusu uhalisia.

Ni kana kwamba, badala ya kuingia katika mizozo kati ya makundi mbalimbali ya kabla ya Socrates, monoists na multi-ists na mengine yote, wanasema, kwa kweli, tauni kwenye kambi zako zote na kwenye biashara yako yote. Hawataki tu. Wanaachana nayo.

Na aina za malalamiko waliyo nayo ni kwamba, kwa mfano, tunakabiliwa kila mara na kutolingana kwa misimamo tofauti. Au kile ambacho wakati mwingine huitwa, hasa katika miaka ya hivi karibuni, kutolingana kwa misimamo fulani. Huwezi kutafsiri moja hadi lugha ya nyingine.

Hazilingani. Hazichezi. Hutengana.

Lakini zaidi ya hayo, usawa wa hoja. Usawa unamaanisha tu kwamba hoja za kwa hazina uzito zaidi ya hoja zinazopinga. Kwa hivyo hoja za msimamo mmoja hufutwa na hoja za msimamo mwingine au dhidi ya msimamo wa kwanza.

Unapoendelea. Na sifa hizi, ambazo hujitokeza katika baadhi ya viambishi tamati, ni sifa ya shaka katika historia inayofuata. Kuna aina fulani za hoja kwa msimamo huo kwamba huwezi kujua ukweli.

Hoja kutokana na usawa wa hoja ni sifa ya kipekee. Msisitizo juu ya kutolingana kwa njia mbadala tena. Na, bila shaka, utata usiolingana unaohusika katika mitazamo mbalimbali.

Kwa hivyo ikiwa wanasofia hawapendi na kukataa kile ambacho wasomi wa kabla ya Sokrati wanafanya katika kosmolojia yao ya kabla ya kisayansi, wanafanya nini badala ya kujaribu kukusanya ukweli? Wanachofanya ni kugeuka kutoka kwa kutafuta maarifa hadi kufanya mazoezi ya ufasaha. Jaribio la kushawishi kwa njia zisizo za kimantiki. Unaona.

Na kwa hivyo, ukipenda, wanasofia wanaonekana kujitolea kwa ufasaha badala ya falsafa. Fasaha badala ya sayansi yoyote. Kumbuka kwamba neno sayansi hadi yapata mwaka 1800 lilimaanisha maarifa ya kinadharia tu.

Kwa hivyo, wana shaka kuhusu kosmolojia . Zaidi ya hayo, shauku yao iko katika mambo ya vitendo badala ya mambo ya kinadharia. Katika mambo ya vitendo ambapo ungetarajia, angalau kufuata mstari wa mawazo ya kabla ya Sokrati, ambapo ungetarajia wasiwasi wa kimaadili utokee.

Kujali kuhusu maisha mazuri, yenye mpangilio mzuri, yenye maadili yanayotegemea asili ya vitu . Lakini, sivyo wasomi walivyo. Wanapendelea kuona maadili kama ya kawaida.

Ni suala la makubaliano ya kijamii, utendaji wa kijamii, labda kile tunachokiita mkataba wa kijamii, na kwa hivyo ni wa relativist kabisa. Wana mwelekeo zaidi wa kufikia mafanikio, kushinda mjadala, na kushinda hoja, badala ya kutafuta ukweli na haki. Unaona.

Angalau hiyo ndiyo picha tunayopata kutoka kwa baadhi ya vipande vyao na kutoka kwa Plato, Socrates. Kwa maneno mengine, tunaona katika wasofi mtazamo wa Democritus na uyaikinifu wake. Isipokuwa kwamba wasofi hawana metafizikia ya uyaikinifu , hawana metafizikia .

Unakumbuka, Democritus alikataa wazo kwamba maadili yamejengwa katika asili ya uhalisia , yaliyopangwa kwa njia fulani na kanuni fulani ya busara. Hapana, kwa Democritus, ni suala la bahati jinsi mambo yanavyotokea. Kwa hivyo, tumia unachojua kujifurahisha, lakini epuka kupita kiasi.

Naam, baadhi ya wasomi wanafuata sana raha kama hiyo, ndiyo, lakini kwa vyovyote vile, wanakataa wazo lolote la sheria ya maadili ya asili ambayo inanza kuonekana

katika enzi za kabla ya Socrates. Wanakataa wazo lolote la sheria ya maadili ya asili. Maadili yanayotegemea asili ya vitu .

Na badala ya kuipinga, njia mbadala ni utegemezi wa kimaadili. Utegemezi wa kimaadili unaoendana kwa undani. Ikiwa una nia ya kufuatilia suala la aina hiyo kwa undani zaidi, maandishi ya hivi karibuni ya mwanafalsafa Alasdair MacIntyre yanafaa kuzingatiwa.

Alasdair MacIntyre, ambaye sasa yuko Notre Dame, ameandika mfululizo wa juzuu tatu ambazo nitarejelea baadaye kuhusu historia ya maadili katika aina hii ya suala. Akijaribu kugeuza mawazo yetu kutoka kwa maadili ya majukumu, ambapo kuna kutolingana sana kati ya mbinu tofauti, anadhani huwezi kufika popote. Akigeuza mawazo yetu si kwa utegemezi, kwa sababu anakataa njia hiyo pia, lakini badala yake anaelekeza mawazo kwenye maadili ambayo yanasisitiza maadili.

Aina ya mila ambayo imejikita katika Plato na Aristotle. Kitabu chake cha hivi karibuni katika suala hili kinaitwa Matoleo Matatu ya Uchunguzi wa Maadili. Matoleo Matatu ya Uchunguzi wa Maadili.

Mojawapo ya matoleo haya ni aina ya maadili ya Mwangaza wa karne ya 18 ambayo yaliona maadili kama sayansi inayokua kwa pamoja hadi sote tutakapofikia makubaliano kamili kuhusu mema, haki, na kila kitu kingine. Nyingine ni maadili yanayowakilishwa na watu kama Nietzsche, wanaoamini kabisa uhusiano, kwa hivyo wanarudi kwenye kutafuta madaraka badala ya haki. Mwangwi wa kuvutia wa baadhi ya wanafalsafa.

Na ya tatu ni maadili ya wema ambayo yanarudi nyuma kwenye utamaduni wa Plato-Aristotle. Na anaona yamefanyiwa kazi kikamilifu zaidi katika Thomas Aquinas. Kwa hivyo ni aina ya kitu cha kuvutia sana.

Hapa ndipo upeo wa mjadala wa leo kuhusu nadharia ya maadili ulipo. Inashangaza jinsi inavyorejea katika mambo ya kale kwa njia nyingi. Kwa maneno mengine, kulingana na MacIntyre, ili kuelewa tukio hilo katika miaka ya 1990, vema, miaka ya 1980, kwa sababu aliliandika katika miaka ya 80, ingawa sasa ni miaka ya 90, ili kuelewa tukio la maadili katika miaka ya 90, lazima uende mbali sana, nyuma sana katika Ugiriki ya kale.

Unaona. Hadithi ya jinsi tulivyofika tulipo. Zaidi ya hayo, kama nilivyoonyesha, wasomi wana shaka kuhusu kujua chochote kuhusu Mungu.

Kama kuna Mungu au miungu. Sasa, angalia baadhi ya chaguzi tulizo nazo kutoka kwa wasomi, na utaelewa hoja hii. Tazama ukurasa wa 53 katika Kaufman.

Ukurasa wa 53. Ambapo una chaguo fupi kutoka kwa Protagoras. Na la kwanza limenukuliwa sana hadi leo.

Nina uhakika umesikia. Kimsingi, mwanadamu ndiye kipimo cha vitu vyote. Sawa.

Unaiona katika aya ya kwanza , hapo chini ya 53. Kati ya vitu vyote, kipimo ni mwanadamu. Ya vitu vilivyopo, kwamba vipo.

Kuhusu vitu ambavyo havipo, kwamba havipo. Sawa. Nani anasema ni nini? Unaona.

Mtu binafsi, inaonekana, ndiye mwamuzi. Ni sisi tunaotengeneza ukweli wetu. Ukweli unaonekana kuwa ni jambo la kutengenezwa badala ya ugunduzi.

Matarajio ya kuvutia ya aina ya kitu ambacho wakati mwingine husemwa kuhusu hali ya leo. Je, kuna yeyote kati yenu aliyejaribu kusoma kitabu cha Alan Bloom kilichouzwa zaidi miaka michache iliyopita, *The Closing of the American Mind*? Unaweza kukumbuka kwamba analalamika kwamba mwanafunzi wa chuo kikuu wa kisasa anaongea kana kwamba hakuna kitu kama ukweli au uwongo. Kana kwamba hakuna kitu kama ukweli au uwongo.

Sahihi au si sahihi. Hapana. Tunatengeneza maadili yetu wenyewe.

Unaona. Kilicho kweli kwangu kinaweza kisiwe kweli kwa mtu mwingine. Mwanaume ndiye kipimo cha vitu vyote.

Kwa maana hiyo. Kwa hivyo, msembo wa protagonist mara nyingi huchukuliwa kama mfano halisi wa utegemezi. Na unapoangalia ukurasa unaofuata, 54, aya nambari 4, kuhusu miungu.

Siwezi kujua kama zipo au hazipo, wala zikoje. Mambo yanayozuia maarifa ni mengi. Ufichi wa mada na ufupi wa maisha ya mwanadamu.

Labda tunakubaliana kuhusu kutoeleweka kwa mhusika na ufupi wa maisha ya mwanadamu. Lakini angalia kwamba ana tamaa kubwa kuhusu uwezekano wa maarifa. Na inavutia tena, 6B, kauli hiyo ndogo, ya kufanya sababu dhaifu iwe na nguvu zaidi.

Sijui alikuwa na wazo gani hapo. Lakini kufanya sababu dhaifu iwe na nguvu zaidi inasikika kama kitu kisicho cha kawaida. Unaona.

Kana kwamba kuna mabadiliko ya aina yoyote ya mpangilio. Naam, Protagoras. Chaguo zifuatazo ni kutoka kwa Gorgias.

Na hapa shaka ni dhahiri sana. Uteuzi huu umechukuliwa , kwa njia, kutoka kwa Sextus Empiricus. Michoro yake ya Pyrrhonism, naamini ni kweli.

Sextus Empiricus alikuwa mwandishi wa Kirumi ambaye alijaribu kufanya aina ya muhtasari, muhtasari, muhtasari wa mashaka kihistoria. Kwa hivyo Gorgias anaonekana. Na angalia mambo matatu makuu ya muhtasari mwanzoni.

1. Hakuna kilichopo. 2. Ikiwa kuna kitu chochote, hakieleweki. Hakiwezi kujulikana.

3. Ikiwa inaeleweka, ikiwa unaweza kuijua, haiwezi kusambazwa. Huwezi kuizungumzia. Sasa, itakuwa vigumu kupata shaka kamili zaidi kuliko hiyo.

Hakuna kilichopo. Unasema hujui kwa uhakika. Sawa, sawa, kama kuna chochote kilichopo, siwezi kujua ni nini.

Labda sijui hilo kwa uhakika. Lakini hata kama ningeweza kujua , singeweza kukuambia wewe au mtu mwingine yeyote. Singeweza kuzungumzia hilo.

Unaona, angalia kielelezo, sijui kwa hakika, lakini hata kama nilijua. Kwa sababu mtu mwenye shaka kabisa ni yule ambaye hawezi kutoa uthibitisho, hakuna kitu kilichopo. Kwa sababu akijua hilo, yeye si mtu mwenye shaka kabisa.

Mwenye shaka kabisa hawezi kusema, siwezi kujua chochote. Kama anaweza kujua hilo, si mshuku kabisa. Mwenye shaka kabisa anaweza kusema tu, sawa, kwa kadiri ninavyojua, siwezi kujua chochote.

Kwa kadiri ninavyojua, hakuna kilichopo. Naam, kama kuna chochote kinachopo, basi... Na kwa hivyo, hapa unayo katika Wapendwa Gorgias wa Zamani. Angalia jinsi anavyoendeleza hili chini ya Kirumi 2, chini ya safu ya kwanza kwenye 55.

Ikiwa dhana za akili si uhalisia , yaani, ikiwa tunachofikiria si halisi, uhalisia hauwezi kufikirika. Uhalisia hauwezi kufikirika. Ikiwa hatuwezi kufikiria, uhalisia hauwezi kufikirika.

Kwa hivyo swali ni kama kuna uhusiano wowote kati ya mawazo na uhalisia. Labda, anafikiri kwamba ukweli ungekuwa aina fulani ya uhusiano kati ya mawazo na uhalisia. Lakini ikiwa hakuna uhusiano, basi inaonekana hatuwezi kufikiria kuhusu uhalisia.

Au angalia chini ya Warumi 3, ambapo anazungumzia tatizo la kuwasiliana. Mistari sita katika aya hiyo. Kile tunachowasiliana nacho ni usemi.

Usemi si kitu kimoja na vitu vilivyopo. Ili tuwasiliane si vitu vilivyopo, bali usemi pekee. Na chini ya safu hiyo, usemi hauwezi kamwe kuwakilisha vitu vinavyoonekana.

Vielelezo vinavyoonekana ni wazi tunachokiona. Usemi hauwezi kamwe kuwakilisha kile tunachokiona, kwa kuwa ni tofauti nao. Na vielelezo vinatambuliwa na kila aina ya kiungo cha hisi.

Usemi hutumia mwingine. Kwa hivyo, kwa kuwa vitu vinavyoonekana haviwezi kuwasilishwa kwa kiungo kingine chochote isipokuwa kuona, viungo tofauti vya hisi haviwezi kutoa taarifa zao kwa kila kimoja. Vile vile, usemi hauwezi kutoa taarifa yoyote kuhusu vinavyoonekana .

Kwa hivyo ikiwa chochote kipo na kinaeleweka, hakiwezi kuwasilishwa. Hitimisho. Lakini katika nyenzo zaidi hapo, angalia kile kinachohusishwa zaidi na Gorgias.

Tazama hali hiyo ya kutojali kuhusu Helen. Aya ya 1. Ni aina gani za fadhila anazozungumzia? Utukufu wa mji ni ujasiri wa mwili, uzuri wa roho, hekima ya kutenda, fadhila ya usemi, na ukweli. Ni sawa katika hali zote kusifu kile kinachostahili sifa na kulaumu kile kinachostahili lawama .

Sasa angalia mchanganyiko huo wa fadhila. Unaona, tukizungumzia ujasiri na uzuri, mbona , hizo ndizo fadhila za zamani za kishujaa. Unaona ? Fadhila za kishujaa.

Anachomaanisha kwa hekima hakijawekwa wazi. Neno hilo linaweza kutafsiriwa kama busara. Na busara inaweza kuwa unajiangalia mwenyewe kwa sababu ya matokeo yake.

Kwa hivyo inaonekana kwamba kile Gorgias anachozungumzia hapa ni zile sifa za kishujaa. Hizi zilijitokeza katika baadhi ya Wagiriki wa mapema na zilikosolewa na watu kama Hesiod na wengine. Ambao wanajali zaidi kuhusu haki kuliko ujasiri, sura nzuri, na kadhalika.

Naam, unapoendelea kusoma, angalia aya ya 8 hapo kwenye ukurasa huo huo. Usemi ni nguvu kubwa inayofanikisha kazi za kimungu zaidi kwa njia ya umbo dogo na lisiloonekana sana. Inaweza kukomesha hofu, kuondoa huzuni, kuunda furaha, na kuongeza huruma.

Nguvu ya ufasaha. Hakika, unajua maana ya kuwashwa na anwani fulani, mzungumzaji fulani, unaona. Labda hukumbuki hotuba ya awali ya I Have a Dream ya Martin Luther King.

Nakumbuka nikiwa nimeketi karibu na televisheni, nikisikiliza hilo na kutazama hilo, na kuhisi kama kusimama na kushangilia. Usemi wa ufasaha unaweza kufanya mambo mazuri. Tazama aya ya 12 kwenye ukurasa wa pili.

Ushawishi kwa usemi ni sawa na kutekwa nyara kwa nguvu. Loo, sikuwa na chaguo lolote. Na katika 13, ushawishi unapoongezwa kwenye usemi unaweza pia kutoa hisia yoyote inayotaka kwenye nafsi.

Kudanganya. Na 14, nguvu ya usemi juu ya muundo wa roho inaweza kulinganishwa na athari za dawa za kulevya kwenye hali ya mwili. Kukufanya ulale.

Sawa. Kwa hivyo kile Gorgias anachokiona ni uwezekano mkubwa wa mema au mabaya. Hata hivyo, unafafanua hilo kwa ufasaha.

Na kisha tuendeleo, hebu tuone. Hapana, nadhani hiyo inatosha kwa Gorgias. Mmoja wa wapumbavu wengine ambao hatuna chaguo kutoka kwao, lakini ambaye hakika anaonekana kama mmoja wa wahusika katika baadhi ya mazungumzo ya Plato, haswa katika Jamhuri ya Plato, alikuwa Thrasymachus.

Na kuna marejeleo fulani kwake katika Stumpf, katika simulizi lake la wasomi. Lakini Thrasymachus anahusishwa na msembo usemao kwamba haki ni maslahi ya mwenye nguvu zaidi. Haki ni maslahi ya mwenye nguvu zaidi.

Au ukipenda, huenda hufanya sahihi. Kwamba ni wale wanaotumia mamlaka wanaokuambia kilicho sahihi. Ambayo ndiyo hasa tasnifu ambayo Friedrich Nietzsche aliifafanua karibu mwaka wa 1900 katika kazi yake kuhusu nasaba ya maadili.

Ndiyo, kweli. Kwa hivyo Thrasymachus anajitokeza kama, ukipenda, mtegemezi wa maadili. Lakini mtegemezi wa maadili anaona kwamba nguvu iliyo nyuma ya ushawishi wa maadili ni nguvu ya ufasaha.

Sasa ni nini kuhusu usemi wenye umuhimu mkubwa? Kwamba unavutia hisia badala ya sababu. Na kwa bahati mbaya, ili kueleza hoja, je, umegundua jinsi nilivyoinama mbele na, kwa mtindo mzuri wa usemi, nikasema , Unavutia hisia, na ninakamata hisia zako, hisia zako, kwa kusema hivyo. Sio kwamba usemi wenyewe ni mbaya.

Kwamba ni makosa kushawishi hisia . Lakini ni makosa kudanganya hisia wakati akili inapozimwa, inapopuuzwa, inapolazwa, au inapotumiwa dawa za kulevya. Hiyo ndiyo tofauti.

Sasa hii inaleta aina ya kuvutia ya tofauti ambayo tutafanya kazi nayo tunapoingia katika Socrates na Plato. Tofauti kati ya matumizi ya kufikiri kwa makini, hoja ya kutafakari, na uchunguzi wa kifalsafa, dhidi ya matumizi ya balagha. Sasa, utajaribu

kuathiri mitazamo ya watu? Njia gani? Udhibiti wa balagha wa hisia ? Pekee? Au kimsingi, mawazo mazuri, ambayo yanakuwa ya kushawishi.

Naam, hii ndiyo picha ya wasomi. Wakati mwingine husemwa kwamba hiyo siyo picha nzima. Na kwa kweli, una chaguo kutoka Antiphon kutoka kipindi hicho hicho.

Nani, kama maelezo ya mhariri wetu yanavyoonyesha, huenda alikuwa mjanja au la. Kuna ugomvi fulani hapo. Na Antiphon anaonekana, katika aina hii ya mgogoro, kuwa mmoja wa watu wema badala ya mmoja wa watu wabaya.

Tazama ukurasa wa 59, ambapo Antiphon anasema, Haki si kukiuka sheria ya jimbo ambalo mtu ni raia. Mwanadamu anaweza kujiendesha vyema kwa upatano na haki ikiwa, akiwa pamoja na mashahidi, anaunga mkono sheria, na akiwa bila mashahidi, anaunga mkono amri za asili. Sasa angalia kwamba amri za asili.

Amri za sheria huwekwa kwa njia bandia. Zile za asili ni za lazima. Mamlaka ya juu iko wapi? Amri za sheria hufikiwa kwa ridhaa, si kwa ukuaji wa asili.

Ilhali zile za asili si suala la ridhaa. Kama hukubaliani na sheria ya asili ya maadili, ni vibaya kwako. Haifanyi chochote kwa sheria ya maadili; inakufanyia kitu.

Sio ukosoaji wa Amri Kumi kwamba watu hawazifuati; huo ni ukosoaji wa watu ambao hawazifuati. Unaona, hiyo ndiyo aina ya hoja anayotoa. Kwa hivyo, ikiwa mtu anayevunja kanuni za kisheria anawakwepa wale ambao wamekubali amri hizo, basi anaepuka aibu na adhabu.

Asipowakwepa wale waliotoa amri, basi haogopi. Anakamatwa , anaadhibiwa. Lakini, ikiwa mtu anakiuka sheria zilizowekwa katika maumbile, hata kama anaepuka kugunduliwa na wanadamu, basi uovu huo haupungui.

Na hata kama wote wakiona, mgonjwa si mkubwa zaidi. Haumii kwa sababu ya maoni katika hali hiyo. Kwa sababu ya ukweli wa jambo hilo.

Kwa hivyo, Anderthon, waziwazi, yuko upande wa watu kama Hesiod na Sophocles. Kwa hivyo, mabadiliko yanaonekana kuwa wazi. Tazama juu ya ukurasa wa 60, na unaona aya nyingine hapo.

Tunawaheshimu na kuwaheshimu wale waliozaliwa na baba watukufu. Lakini wale ambao hawajazaliwa katika nyumba za kifalme, hatuwaheshimu wala kuwaheshimu. Katika hili, sisi ni kama washenzi.

Loo, fadhila za kishujaa hazihesabiki. Unaona ? Kuzaliwa kwa heshima. Utu wa kifalme.

Hizo hazihesabiki. Sisi ni kama washenzi katika suala hilo. Sote, kwa asili, tumezaliwa sawa katika kila njia, washenzi na Wayunani.

Na ni wazi kwa watu wote kufuata sheria ya asili, ambayo ni ya lazima. Kwa hivyo, tofauti hiyo inakuwa wazi kabisa tunapofikia hatua hiyo. Maoni yoyote ? Swali? Unaona aina ya maswali ambayo hii inaleta .

Je, kutokubaliana kwa kifalsafa, kama tunavyokuona miongoni mwa watu wa kabla ya Socrates, je, kutokubaliana kwa kifalsafa kunamaanisha kwamba matokeo pekee yatakuwa ni shaka na utegemezi wa mambo? Kuhusu ukweli na wema? Hapana. Sio lazima. Je, njia mbadala pekee ya kuchukua nafasi ya kutafuta maarifa na ufasaha na kutafuta madaraka? Hapana.

Sio lazima. Lakini unaona, ikiwa kutakuwa na njia nyingine mbadala, basi tunapaswa kuwa na nadharia ya maarifa ambayo inaweza kudumisha kwamba maarifa yanawezekana. Unaona ? Labda tatizo la kabla ya Socrates halikuwa kwamba walikuwa wakitafuta maarifa, bali kwamba hawakuwa na utaratibu wa kutosha kuihusu.

Walikuwa wakikisia, wakipiga picha gizani. Ni kama kubahatisha kiakili. Wanakuja na hadithi zinazoweza.

Badala ya kutatua tatizo, tatizo, matatizo, kwa sababu fulani, ni aina ya hitimisho. Kwa maneno mengine, tunahitaji mbinu fulani ya kujua. Ambayo inaonekana kwamba kabla ya Socrates hawakuwa nayo.

Na ni kile hasa ambacho Plato na Aristotle wanakizungumzia. Sio hivyo tu, bali wanakizungumzia hitaji hilo dhahiri. Na jaribio la kuelewa asili sahihi ya maarifa kuhusiana na mbinu za kujua, bila shaka, ni tawi la falsafa linalojulikana kama epistemolojia.

Na hivyo, sehemu hiyo ya ajenda ya falsafa ambayo ilikuwa kimya kimya katika nyakati za kabla ya Socrates inakuwa sehemu dhahiri ya ajenda ya falsafa. Sehemu kubwa yake. Kuanzia Plato na kuendelea.

Sasa, hadi sasa, nimezungumzia kuhusu kabla ya Sokrati. Na kuhusu Sophists. Socrates ndiye anayefuata.

Maswali au maoni yoyote kuhusu Wasophist ? Ndiyo. Hapana. Hapana, unaposoma makala katika Stumpf, ikiwa bado hujafanya hivyo, utapata baadhi ya maoni kuhusu mtindo wao.

Hawakuwa shule ya mawazo kwa maana yoyote iliyopangwa. Hawakuwa wote katika eneo moja. Neno Sophist linamaanisha mtu mwenye busara kihalisi.

Kwa sababu walidai hekima. Walionwa kuwa watu wenye hekima. Ambao kwa kawaida, kwa mtindo wa kusafiri, walitumia muda katika jiji moja, jimbo, au lingine, wakiwafundisha vijana.

Walimu wasafiri. Unaona. Na walidai kuwafundisha kuhusu mema.

Lakini walikuwa wakifanya nini hasa? Unaona, malalamiko ni kwamba hawawafundishi maarifa ya yaliyo mema na ya kweli. Wanawafundisha ujuzi wa balagha. Jinsi ya kufanikiwa katika uwanja wa umma kama kijana mwenye aristocracy.

Jinsi ya kusonga mbele maishani. Jinsi ya kupata marafiki na kuwashawishi watu. Na hivyo Plato anawachukulia kama wasaliti wa urithi wa ukweli na haki, ambao wanapaswa kuwa wakiueneza.

Unaona. Ndiyo. Kwa hivyo hakuna ushirikiano kati yao.

Badala yake, ni mtawanyiko wa watu waliounda mawazo ya aina hii. Sawa, sasa, wacha niseme mambo kadhaa kuhusu Socrates. Nimekuwa nikitumia majina ya Socrates na Plato hadi sasa kwa karibu kwa kubadilishana.

Naam, tena, soma kile Stumpf anachosema. Inaonekana kwamba Socrates alichukuliwa na Waathene kama mmoja wa watu hawa wenye busara, kama Wasophist, ambao labda walihusishwa katika akili zao kama mmoja wa aina hiyo hiyo. Hiyo ni kusema, alikubaliwa bila ubaguzi na wenzake.

Unaona, kama vile Wasofisti pia walivyokuwa. Lakini Socrates alikuwa tofauti. Alikuwa tofauti.

Alianzisha kile ambacho kimejulikana kama mbinu ya Socrates. Kama alivyosema mwenyewe, alikuwa akifuatilia biashara ya familia. Mama yake alikuwa mkunga.

Alisema anafuata katika biashara hiyo hiyo. Yeye ni mkunga mwenye akili anayezaa watoto wa ubongo ambao watu wana mimba nao. Mawazo yanayojengwa akilini mwao yanahitaji kufichuliwa na kuchunguzwa.

Kwa hivyo anaona anachofanya kama zoezi, na yeye ni mkunga wa akili. Kwa nini? Ili katika kutafuta ukweli, roho iweze kukuzwa, kulelewa, na kuadhibiwa ipasavyo. Wasiwasi wake mkuu si mafanikio, bali malezi ya kimaadili ya roho ya mwanadamu.

Utunzaji wa roho. Na tutakapomfikia Plato, tutaona anafuata. Uboreshaji wa roho ndio unaomhusu Plato.

Loo, inaonekana Plato alimjua Socrates na akachukua mbinu yake. Alifundisha na kuandika kwa utaratibu zaidi, na kwa hivyo maandishi ya Plato yametufikia, na katika mazungumzo mengi, Socrates ndiye mhusika mkuu. Kwa hivyo tunapomzungumzia Socrates, tunazungumzia hasa Socrates tunaowajua kupitia mazungumzo ya Plato.

Mambo machache yanajulikana kumhusu kupitia maandishi wengine wa Kigiriki. Sio mengi. Kwa hivyo, Socrates, kwa maana hiyo, ndiye mfikiriaji mkuu ambaye maono yake makubwa na ya kimfumo zaidi ya Plato ya mambo yalitokana na kazi yake.

Msemo maarufu wa Socrates, jijue mwenyewe, kwa sababu ni wakati tu unapojijua, kujua hali ya roho yako, ndipo unaweza kukuza malezi zaidi ya roho yako. Na ni kilimo hicho, utunzaji wa roho, ndio wasiwasi wake mkubwa. Sasa, katika juhudi hiyo, anafanya nini? Kwanza, anajaribu kuwafanya watu wafikirie kuhusu ukweli, kuhusu wema, kuhusu wema.

Na ukiangalia orodha ya mazungumzo ya Kiplato niliyokupa, utaona kwamba kuna aina zote za mazungumzo kuhusu maswali tofauti na fadhila tofauti. Jamhuri nzima ya Plato inahusu swali, haki ni nini? Loo, na inaanza na majadiliano yanayoendelea kati ya Socrates na Wagiriki wengine, baadhi yao wakiwa Wasophist, kama Callicles na Thrasymachus. Na ni katika muktadha huo ambapo Thrasymachus anasema, haki, oh, hiyo ndiyo maslahi ya wenye nguvu zaidi.

Unamaanisha nini kwa kusema maslahi? Namaanisha, haki ndiyo inayomfaidisha mwenye nguvu zaidi, bila shaka. Mwenye nguvu zaidi. Naam, wale walio na nguvu zaidi, nguvu zaidi.

Loo, unamaanisha basi kwamba ikiwa watumwa, wakiwa katika hali nzuri kimwili na wenye nguvu kimwili, wangeweza kuwapindua watawala, basi hiyo ingekuwa haki kabisa, kwa sababu ni maslahi ya wenye nguvu zaidi. Hapana, sikusema hivyo. Naam, unamaanisha nini? Na Thrasymachus analazimika kufafanua kauli zake za awali, ili kurekebisha dhana yake ya awali isiyo na mawazo.

Sasa, mchakato huo wa kutafuta maswali ili kulazimisha mawazo ya mtu kufunguka, kuyapeleka mbali zaidi, hadi kupingana binafsi kufichuliwe au hitimisho la kipuuzi litokee wazi, la sivyo ukweli unaanza kujitokeza, wenye mantiki, unaowezekana, na thabiti. Hiyo ndiyo mbinu ya Socrates. Hiyo ndiyo ukunga wa kiakili.

Huo ndio mwanzo wa aina ya mbinu ambayo Plato anaiita dialektiki. Sasa, usihusishe hilo na dhana yoyote ya dialektiki ya Marx, nadharia, kinyume cha nadharia, usanisi. Hiyo ni matumizi ya baadaye ya neno hilo.

Wazo hili la dialektiki limejikita katika asili ya neno hilo. Wana kitenzi lego cha kufikiria. Bila shaka, nembo ni nomino inayohusiana nayo.

Dia ni kihusishi kupitia. Kwa hivyo dialektiki ni kufikiria tu kitu kupitia . Hakuna kitu cha ajabu kuhusu hilo.

Kufikiria jambo kwa kina . Lakini kufikiria kwa kina kwa kuchunguza, unamaanisha nini unaposema hivyo? Hilo linamaanisha nini? Je, hilo linaendana kimantiki na hili? Ni matokeo gani zaidi yanayofuata? Mara kwa mara , tunajaribu mbinu ya Socrates darasani. Kwa kawaida mimi hujaribu siku ya kwanza ya kozi yangu ya utangulizi.

Kabla sijatoa mtaala, baadhi yenu mnakumbuka hili, naandika ubaoni neno falsafa na kusema, "Naam, mlijiandikisha kwa kozi hii, ninyi ni watu werevu, mnajua kwa nini mlijiandikisha, niambieni falsafa ni nini? Ninapata ufafanuzi fulani , ni wazi itakuwa nusu-kavu, kama baadhi yenu mnavyokumbuka. Na kwa kutumia mbinu ya Socrates, tunahoji na kupinga hili, lile, na lingine, na tunaboresha polepole hadi tutakapokuwa na kitu cha kuishi nacho kwa muda. Mbinu ya Socrates.

Nilikuwa na mwalimu katika shule ya uzamili ambaye angeitumia mara kwa mara. Nakumbuka mara moja katika semina ya hali ya juu kuhusu kazi ya hivi karibuni katika falsafa, nilitoa maoni kuhusu mambo tuliyokuwa tukisoma, na profesa akasema, "Sawa, endelea." Kwa hivyo nilikutana na wazo lingine.

Sawa, sasa nini kinafuata? Sukuma, sukuma, sukuma. Fikiria, mwanadamu, fikiria. Lahaja, ukiifikiria vizuri.

Sawa, kwa hivyo hiyo ndiyo njia. Anachotafuta ni nini? Kujua ukweli, katika kisa cha Socrates, kuhusu maadili, kuhusu fadhila . Haki ni nini? Upendo ni nini? Vipi kuhusu urafiki? Ujasiri? Na kadhalika.

Kwa hivyo, mchango wa Socrates ni muhimu. Sasa, unajua hadithi ya Socrates. Jinsi alivyoshutumiwa kwa kuwapotosha vijana wa Athene.

Hakika, ni biashara hatari kuwafundisha watu kufikiri. Ndiyo, wazazi na wapiga kura hawapendi kila wakati vijana wao wanapoanza kufikiria mambo ambayo hawataki wafikirie . Naam, ni tatizo la zamani.

Usijiunge na elimu ikiwa unataka maji yasiyo na usumbufu yaendeleee katika maisha yako yote yaliyobaki. Lakini kwa upande mwingine, katika kesi ya Socrates, alikuwa tayari kukubali. Na hata mwishowe alikataa kurudi nyuma ili kuepuka kuuawa.

Na hata alipopewa fursa ya kutoroka usiku uliopita, alikataa. Anasema, katika kuomba msamaha kwake, na sehemu hiyo haijapewa, lakini iko katika maandishi, ukurasa wa 90, ugumu si kuepuka kifo, bali kuepuka udhalimu. Kuasi kile alichokuwa akifanya kwa sababu aliamini ni sawa, kuasi hicho, usaliti, kwa ukweli.

Na, anasema, mahali pengine, je, maisha yatakuwa na thamani ya kuishi ikiwa sehemu hiyo ya juu ya mwanadamu itaharibiwa, roho, ambayo inaboreshwa na haki, lakini imeharibiwa na dhuluma? Inaonekana kama ni kitu kile kile ambacho Yesu alisema, mtu atafaidika nini akiupata ulimwengu wote na kupoteza roho yake mwenyewe? Unaona ? Wasiwasi wa Plato, wasiwasi wa Socrates, upo. Dawa na mazoezi ni nini kwa mwili, sheria nzuri na usimamizi wa haki ni kwa roho.

Na, kama inavyodokezwa katika hili, anaona jukumu la jiji-serikali katika suala hili, kazi ya serikali, na mawazo yake ya kisiasa. Hakika, katika maandishi ya Plato, unapata kwamba mwanasiasa na mzungumzaji maarufu wa Athene, Pericles, anaitwa kuwajibika. Loo, Plato anafikiri kwamba Pericles alikuwa mzuri kwa sababu alizingatia akili na wema, na alinukuu Anaxagoras na dhana ya akili na sisi kutawala vitu vyote. Na, katika sera yake ya ndani, Pericles alifanya kazi inayovumilika sana. Lakini, kwa upande mwingine, katika uhusiano wake na majimbo mengine, ufunguo wa alichofanya haukuwa haki, haki sawa kwa wote, kama ilivyokuwa katika sera yake ya ndani, bali mamlaka! Unaona ? Na, hata nyumbani, baadhi ya sera zake za nini na jinsi zilivyowalipa raia kwa kusababisha uvivu na uchoyo. Lakini, hasa katika sera yake ya kigeni, anaonekana kuendeshwa na sera kwamba haki inamaanisha kuwatendea mema marafiki zako na kuwatendea mabaya adui zako.

Haki inamaanisha kuwatendea mema marafiki zako na kuwatendea mabaya adui zako. Plato hangekubali hilo. Unaona ? Hapana, kwa sababu Pericles alitumia vibaya usemi wake wenye nguvu.

Alipaswa kuitumia kupandikiza kiasi na haki katika roho za watu na kuondoa mawazo yote ya dhuluma. Na, hakufanya hivyo. Na, alijikita katika kazi yake kati ya utamaduni wa msemaji wa utegemezi, sawa? Na, mvuto wa kimantiki wa wale wanaoamini kwamba kuna kitu kama haki isiyo na upendeleo iliyojikita katika asili ya vitu .

Pericles. Loo, Plato anawakosoa washairi. Homer.

Sikiliza. Hakuwa na uzoefu kama mwanasiasa au mshauri wa kijeshi, lakini anaandika kuhusu mambo hayo yote, akiiga tu watu wengine. Hana maamuzi yoyote ya kufanya.

Homer. Unaona, hiyo ndiyo sababu moja kwa nini anasema kwamba sanaa ni nakala tu ya kitu fulani. Homer aliiga tu.

Homer, mlinzi wa nakala. Lakini anawakosoa sana wapumbavu. Unaona ? Kwa ufasaha wao, walitafuta utajiri na mamlaka.

Hawakuweza kutofautisha kati ya mema na mabaya. Na, kupitia maandishi ya Plato, kuna ukosoaji huu wa usemi wa kifalsafa. Ndiyo.

Usemi wa wanasofia. Inaendelea hadi Aristotle. Aristotle anazungumzia makosa ya wanasofia.

Na, hata katika lugha ya Kiingereza, siku hizi, tuna neno sophistry. Mazungumzo ya kupendeza ambayo hayana mantiki sana ni Sophistry.